

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

5. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 576 с.
6. Програми для середньої загальноосвітньої школи, 1-4 класи. – К.: «Початкова школа». – 2006. – 432 с.
7. Щербак І.В. Роль особистості вчителя у формуванні якостей громадянськості школярів [Електронний ресурс] / І.В. Щербак. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/7797/>

Костенко І.Г.*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розкрито доцільність використання на уроках англійської мови різноманітних за призначенням та рівнем складності ресурсів мережі Інтернет, подано перелік навчальних сайтів тощо.

Зовнішня і внутрішня політика України, її стратегічний курс на поглиблену демократизацію всіх сфер життя і приєднання до європейської та світової спільноти ставлять нові цілі та завдання перед освітянами в галузі навчання іноземних мов. Серед таких завдань – пошук нових технологій та методик, які б давали змогу навчити учнів іншомовного спілкування з опорою на соціокультурні матеріали.

Зараз уже всі розуміють, що Інтернет має великі інформаційні можливості і не менш вражаючі послуги. Він створює унікальну можливість користування автентичними текстами, прослуховування аудіотекстів і спілкування з носіями іноземної мови, тобто створює природне іншомовне комунікативне середовище. Поява Інтернету в системі освіти стимулює бажання вчитися, розширює зону індивідуальної активності кожного учня, збільшує швидкість подачі якісного матеріалу в межах одного уроку. Інтернет-технології стають невід'ємною частиною загальної інформаційної культури вчителя та учнів. Проте вчителю важливо знати, для яких дидактичних цілей він може застосовувати сучасні Інтернет-технології, як саме вони допоможуть збагатити та урізноманітнити процес навчання, який новий педагогічний досвід можна при цьому отримати.

Мета статті – виявлення дидактичних можливостей Інтернет-ресурсів під час навчання англійської мови та їх вплив на освітній процес у цілому; аналіз способів використання Інтернет-мережі, як засобу навчання мовленнєвої діяльності на уроках англійської мови; обґрунтування переваг та недоліків застосування Інтернет-технологій у навчальному процесі.

Питанням визначення найбільш ефективного використання Інтернет-ресурсів у навчанні англійської мови присвячені роботи як зарубіжних (С.Г. Термінасова, Є.С. Полат, В. Гезергуда,

* **Костенко І.Г.**

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

Дж. Шейлз, І.А. Смольянікова), так і вітчизняних дослідників (О.С. Жолдак, А.І. Скрипниченко, В.В. Тавро та ін.). Питання інтеграції Інтернет-технологій в сучасну освіту та їх застосування його під час навчання іноземних мов є досить актуальним. Застосування Інтернет-мережі як засобу навчання іноземної мови реалізує багато цілей і завдань навчального й виховного процесу. Навчальні цілі передбачають оволодіння знаннями, уміннями, навичками; розвивальні – розвиток інтелектуальної, емоційно-вольової та діяльнісно-поведінкової сфери особистості; виховні – формування наукового світогляду, моральної, художньо-естетичної, екологічної культури тощо.

Використовуючи інформаційні ресурси мережі Інтернет, розумно інтегруючи їх у навчальний процес, можна більш ефективно вирішувати цілу низку як дидактичних, так і соціокультурних завдань:

- формувати навички читання, безпосередньо використовуючи матеріали мережі різного ступеня складності;
- удосконалювати вміння аудіювання на основі автентичних звукових текстів мережі Інтернет;
- удосконалювати вміння монологічного й діалогічного висловлення на основі проблемного обговорення представлених викладачем чи кимось з учнів матеріалів мережі;
- удосконалювати навички письмової мови, індивідуально або письмово складаючи відповіді партнерам, беручи участь у підготовці рефератів, творів, есе й інших епістолярних видів творчості;
- поповнювати свій словниковий запас, як активний, так і пасивний, лексикою сучасної мови, що відбиває певний етап розвитку культури народу, соціального й політичного устрою суспільства;
- знайомитися з країнознавчими поняттями, що містять мовний етикет, особливості мовної поведінки різних народів в умовах спілкування, особливості культури, традицій країни досліджуваної мови.

Усе це здійснюється за допомогою роботи з навчальними та інформаційними сайтами, листування електронною поштою зі школярами інших країн, створення та проведення спільних телекомунікаційних проєктів, можливості читання книг мовою оригіналу, участі в різноманітних конкурсах та олімпіадах, перегляду навчальних відеофільмів, відеосюжетів.

Аналіз наукової літератури [1–4] дав можливість виділити оптимальні способи використання мережі Інтернет у системі уроків.

Перший варіант – побудова всього уроку на основі роботи в мережі Інтернет з певними навчальними та інформаційними програмами. Використання Інтернету протягом уроку, як правило, побудоване в роботі з навчальними та інформаційними

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

сайтами, цей метод є ефективним під час презентації нового матеріалу чи вивчення окремих тем. Це віртуальні подорожі у Британію та інші англомовні країни, урок-телеміст та проведення спільних телекомунікаційних проєктів з іншими навчальними закладами, безпосереднє спілкування з носіями мови, ділова гра і т.ін.

Використання Інтернету на уроці не повинно бути хаотичним та безсистемним. Проєктуючи навчальне заняття з використанням Інтернет-мережі, необхідно чітко визначити завдання навчання, розвитку та виховання. При цьому конкретизувати рівень, на якому будуть здійснюватися цільові установки: загальне ознайомлення з новою темою, засвоєння теоретичного аспекту матеріалу, що вивчається, формування практичних умінь і навичок, перевірка знань [5].

Другий варіант – застосування Інтернет-мережі як структурний елемент уроку. Урокпобудований на організації роботи з такими видами діяльності: використання електронної пошти (E-mail) та написання листа другу, опрацювання діалогічних ситуацій, перегляд відеосюжетів чи відеофільмів, виконання онлайн-тестів, квізів, завдань для закріплення лексичних, граматичних та фонетичних навичок. Під час уроку можна кілька разів створювати навчальні ситуації за допомогою використання електронного ресурсу.

Третій варіант – застосування Інтернет-мережі для самостійної роботи учнів – є досить ефективним засобом використання Інтернету для навчальних цілей. Включає в себе підготовку домашніх завдань у вигляді презентацій про рідне місто, визначних особистостей, улюблених письменників чи музикантів, пошук та підбір відеосюжетів чи цікавої інформації на запропоновану тематику, підготовка рефератів, власних монологічних висловлювань, інших проєктів. Завдання можуть бути індивідуальними для кожного учня або ж колективними. Як правило, учням цікавіше виконувати проєктні завдання разом з товаришами. Звичайно, учневі буде важко зорієнтуватися в інформаційному потоці самостійно, саме тому вчитель повинен надати методичні поради учневі для виконання самостійної роботи, виокремити основні освітні сайти, з якими будуть учні працювати в позаурочний час. Це, як правило, перелік Інтернет-джерел та освітніх баз даних, призначених спеціально для освіти школярів.

На основі аналізу учнівських анкет та спостережень власної педагогічної діяльності було визначено декілька найбільш популярних сайтів мережі Інтернет, які призначені для різних рівнів навчання:

<http://www.english-to-go.com> – проєкт спеціалістів інформаційного агентства Рейтер;

<http://www.learnonline.org> – різноманітні навчальні матеріали;

чотирьох видів мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, письма та аудіювання), містять різнорівневі завдання для засвоєння фонетичного, граматичного та лексичного матеріалу. Щодо інформаційних сайтів, то вчитель сам повинен визначитися з добром потрібного матеріалу [7].

Особливо цікаво використовувати матеріал Інтернету під час роботи над проектом. Учитель може знайти різну, іноді навіть суперечливу інформацію з проблеми, що підлягає в даний момент обговоренню й дослідженню. Пропонуючи подібні матеріали учням, викладач може поставити завдання – відібрати придатну для обговорюваної проблеми інформацію, погодитися з нею, узяти до відома в роботі над проектом, або, навпаки, заперечити її, зрозуміло, аргументовано, для чого також необхідні факти, інформація. Учні можуть одержати завдання підібрати матеріал з проблеми обговорення в мережі Інтернет самостійно. Сферу пошуку визначає вчитель.

Для ефективно організації навчання за допомогою навчальних сайтів учитель повинен поставити чітке завдання учням, спрямувати їх пошукову діяльність, допомогти зорієнтуватися у потоці інформації, надати допомогу під час виконання вправ та здійснення реалізацій інших завдань. Учитель повинен бути поруч з учнем, коли він потребує допомоги, однак не заважати йому працювати самостійно, стежити за часом, спрямовуючи роботу таким чином, щоб усі учні працювали протягом заняття. Учитель співпрацює з учнями, використовуючи технічний засіб, що є надзвичайно цікавим для учнів.

Застосування електронних ресурсів у навчальному процесі дає змогу найбільш повно реалізувати принцип особистісно-орієнтованого навчання [10]. Індивідуалізація процесу навчання здійснюється завдяки великому потенціалу комп'ютерних засобів щодо адаптації до потреб кожного учня. Стає можливим урахувувати не лише вікові особливості та рівень підготовки, але й індивідуальні психологічні характеристики кожного учня. Принцип індивідуалізації в комп'ютеризованому навчальному процесі з іноземної мови забезпечується можливістю вибору індивідуального темпу роботи; індивідуальним способом керування навчальною діяльністю, застосуванням різних за ступенем складності завдань з можливістю переходу до більш складних, чи простих варіантів роботи з програмою залежно від успішності результатів; наданням індивідуального набору засобів підтримки навчання (довідники, підказки, ключі); адаптацією форми навчального матеріалу до індивідуальних особливостей сприйняття інформації конкретним учнем.

За допомогою сучасних комп'ютерних програм учні відчують справжнє занурення у живу мову, отримують безліч можливостей для вивчення та запам'ятовування нових слів та мовних зворотів, а також для розвитку мовленнєвих навичок.

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

Інтернет допомагає у формуванні вмінь і навичок розмовної мови, а також у навчанні лексики і граматиці, забезпечуючи справжню зацікавленість і, отже, ефективність. Більше того, Інтернет розвиває навички, важливі не тільки для іноземної мови. Це, перш за все, пов'язано з розумовими операціями аналізу, синтезу, абстрагування, ідентифікації, порівняння, зіставлення, вербального і смислового прогнозування й попередження і т.д.

Таким чином, використання Інтернет-мережі на уроках іноземної мови – це ефективний засіб навчання школярів. Задовольняючи природну цікавість учнів до пошуку інформації та роботи в мережі, ми забезпечуємо їм умови для ефективного вивчення іноземної мови. Така форма навчання не виснажує нервову систему та організм учнів, оскільки навчальний матеріал засвоюється за допомогою мимовільної пам'яті в цікавій формі. Використання нових інформаційних технологій забезпечують не тільки індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням здібностей учнів, їхніх схильностей, але й збагачують їхню соціокультурну компетенцію, знімають психологічний бар'єр перед вивченням іноземної мови, розвивають соціальні й особистісні якості учнів: упевненість в собі і здатність працювати в колективі, а також показують результативність навчання через установлення міжкультурних зв'язків у віртуальному просторі.

Крім того, розташування закладу і його статус не обмежують можливостей використання Інтернету. Інтернет – це великий вирівнювач можливостей в галузі освіти, Інтернет усуває географічні бар'єри та допомагає зекономити час. Сьогодні це не розкіш, а засіб навчання і доступу до інформації. До послуг користувачів величезні бібліотеки, які мають на своїх електронних «полицях» практично все, що може стати необхідним у навчанні іноземної мови.

Проте в навчальному процесі Інтернет має служити інструментальним засобом для досягнення цілей, і не може розглядатися як основний засіб навчання. Мережеві технології не слід протиставляти вчителю, а навпаки, використовувати як засіб підтримки його професійної діяльності, модернізації навчального процесу. Це, перш за все, інформаційне середовище, у якому є предметно-освітня галузь, що повністю відображає всі можливості глобальної мережі, всі її послуги. Саме тому доцільно розібратися в дидактичних властивостях цих послуг, тобто в тих характеристиках, які можуть виявитися корисними для освітнього процесу, та вміло їх застосувати на практиці.

Література:

1. Владимірова Л.В. Інтернет на уроках іноземного мови / Л.В.Владимірова // ІЯШ. – 2002. – №3. – С.39-41.

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

2. Подопригорова Л.А. Использование Интернета в обучении иностранным языкам / Л. А. Подопригорова // Иностранные языки в школе. – 2003. – № 5. – С. 25 – 31.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Москалева И.С. Использование компьютерных технологий для профессиональной подготовки учителей иностранного языка. – С.83-87.
5. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебное пособие / под ред. Е.С. Полат. – М.: Академия, 2002. – 272 с.
6. Полат Е.С. Интернет на уроках иностранного языка // ИЯШ. – 2001. – №2-3.
7. Романенко Л. В. Використання мультимедійних технологій у вивченні англійської мови /Л. В. Романенко // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2004. – № 5. – С. 40 – 45.
8. Серых Л. Интернет говорит по-английски // Информатика и образование. – 1998. – №4. – С. 115-117.
9. Ситдикова І. Комп'ютер поспішає на допомогу / І. Ситдикова // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2004. – № 1. – С. 116 – 119.
10. Токменко О. Інформаційні технології у викладанні іноземних мов: сьогодні і скрізь віки допомогу / О. Токменко // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2006. – № 2. – С. 98 – 100.

Кузнецова Т.Ф. *

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ТА ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

У статті висвітлено переваги використання мультимедійних презентацій та відеоматеріалів, охарактеризовано теоретичні основи їх використання в навчальному процесі, психолого-педагогічні особливості та вплив на активізацію пізнавального інтересу у дітей молодшого шкільного віку.

Двадцять перше століття кидає виклик усьому, що нас оточує. Стрімко змінюється техніка і технології, і щоб не відчувати себе викинутими за борт сучасного життя, треба постійно вчитися. «Навчання» стає категорією, яка супроводжує людину протягом усього її життя. Найкращі вчителі, інструктори, тренери всього світу шукають нові підходи до навчання. Широке застосування комп'ютерних технологій в освіті поступово, але досить впевнено, стає найважливішою деталлю навчально-виховного процесу школи.

Висвітлення проблем, пов'язаних із використанням сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі початкової школи розкрито в роботах вітчизняних та зарубіжних дослідників М.М. Левшина, М.І. Жалдака, Ф.М. Ривкінд, М.К. Гольцмена, Н.В. Макарової, В.І. Варченко, Л.М. Фуксон;

© Кузнецова Т.Ф.